

หนังสืออุทธรณ์

เขียนที่ 109 ถนนสุทธิสารวินิจฉัย
แขวงสามเสนนอก เขตห้วยขวาง
กรุงเทพมหานคร 10310

วันที่ 25 มีนาคม 2559

เรื่อง อุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของ เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร

เรียน ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ข้าพเจ้า นางสาวเยาวลักษณ์ อนุพันธ์ ตำแหน่ง หัวหน้าศูนย์ทนายความเพื่อสิทธิมนุษยชน
อยู่บ้านเลขที่ 109 ซอย สิทธิชน ถนน สุทธิสารวินิจฉัย แขวง สามเสนนอก เขต ห้วยขวาง จังหวัด
กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10310 โทรศัพท์ 096-7893172 หรือ 096-7893173 มีความประสงค์
ขออุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของ เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ตามข้อเท็จจริงและข้อ
กฎหมายดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ด้วยเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2559 ข้าพเจ้าได้ใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร
ของราชการ พ.ศ. 2540 ตามหนังสือที่ TLHR 3/2559 ทั้งนี้ตามคำสั่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมที่
314/2558 เรื่องกำหนดอาณาเขตเรือนจำชั่วคราวแขวงถนนนครไชยศรี เพื่อคุ้มครองผู้ต้องขังในคดีความผิด
เกี่ยวกับความมั่นคงและความผิดอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยให้สังกัดเรือนจำเรือนพิเศษกรุงเทพมหานคร ซึ่ง
ข้อมูลภายในเรือนจำดังกล่าวไม่เป็นที่รับรู้ต่อสาธารณะชน ศูนย์ทนายความเพื่อสิทธิมนุษยชน จึงมีความ
ประสงค์จะขอข้อมูลสถิติภายในเรือนจำจำนวน 5 รายการ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. จำนวนผู้ต้องขังและหรือเคยถูกคุมขังรวมทั้งหมด และฐานความผิดของผู้ต้องขัง
2. จำนวนพลเรือนที่เป็นผู้ต้องขังหรือเคยถูกคุมขัง
3. จำนวนเจ้าหน้าที่รัฐที่เป็นผู้ต้องขังหรือเคยถูกคุมขัง
4. จำนวนผู้คุมของเรือนจำชั่วคราวแขวงถนนนครไชยศรีทั้งหมด
5. จำนวนเจ้าหน้าที่ทหารที่ได้รับการแต่งตั้งเป็น “ผู้คุมพิเศษ” ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์
พ.ศ.2479

จาก เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ตามรายละเอียดสำเนาคำขอท้ายคำร้องอุทธรณ์เอกสารหมายเลข 1

ต่อมาเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2559 เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ได้มีคำสั่งที่ ยธ 0718/2623 ปฏิเสธไม่อนุญาตเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว โดยให้เหตุผลว่า ข้อมูลดังกล่าวมีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ และเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตาม พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 การเปิดเผยข้อมูลจะต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของข้อมูล เรือนจำจึงไม่สามารถจัดส่งข้อมูลดังกล่าวให้แก่ศูนย์นายความได้ ดังมีรายละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือปฏิเสธของ เรือนจำพิเศษ กรุงเทพมหานคร ท้ายคำร้องอุทธรณ์ เอกสารหมายเลข 2

ข้อ 2. ศูนย์นายความเพื่อสิทธิมนุษยชนไม่เห็นพ้องด้วยต่อคำสั่งดังกล่าว ทั้งนี้เห็นว่า แม้ในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 จะมีหลักกเว้นให้หน่วยงานรัฐไม่จำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหากเป็นข้อมูลที่กระทบต่อรัฐประโยชน์ตาม มาตรา 15 (1) หรือข้อมูลส่วนบุคคลหากบุคคลนั้นไม่ยินยอมตาม มาตรา 24 แต่การขอข้อมูลสถิติดังกล่าวนั้นไม่เข้าหลักกเว้นตามบทบัญญัติข้างต้น กล่าวคือ

1). การพิจารณาว่าข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความมั่นคงหรือไม่นั้น ตาม จุลสารจดหมายข่าว สขร. ที่ลงเผยแพร่ในเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (สขร.) เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2559 เรื่องร้องเรียน-หารือ ของหน่วยงานศูนย์ปฏิบัติการตำรวจชายแดน ภาคใต้ มีความประสงค์จะเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดสถิติเหตุการณ์ จึงขอหารือมาที่ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของทางราชการ กรณีการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จะเข้าข่ายตรงตาม มาตรา 15(1) และ (4) ตามพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ ทั้งนี้คณะอนุกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมาย ข้อมูลข่าวสารของราชการได้พิจารณา โดยมีประเด็นสำคัญดังนี้

คณะอนุกรรมการฯ เห็นว่า ข้อมูลในทางสถิติเหตุการณ์ และสถิติความสูญเสียชีวิตหากมีการเผยแพร่ได้โดยเอกชน อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดและเสียหายต่อรัฐได้ หากมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถิติเหตุการณ์และสถิติความสูญเสียชีวิตร่างกายในสามจังหวัดชายแดนใต้อย่างเป็นทางการโดยศูนย์ปฏิบัติการตำรวจชายแดนภาคใต้แล้ว จะทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบข้อมูลที่ถูกต้องตาม สถานการณ์ที่แท้จริงของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่าง ภาคส่วนต่างๆ จึงไม่เป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 15(1) และ (4) แห่งพระราชบัญญัตินี้

แต่กรณีที่เป็นข้อมูลรายละเอียดของเหตุการณ์ทั้งด้านความมั่นคงและอาชญากรรม รวมถึงข้อมูล ของบุคคลที่ข้องกับสถานการณ์นั้นๆ เช่น ชื่อ ที่อยู่ อาชีพ ตลอดจนรายละเอียดอื่นๆ ของผู้เสียหาย ผู้ต้องหาหรือกลุ่มผู้ต้องสงสัย เห็นว่าเป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 15(1) และ (4) แห่งพระราชบัญญัตินี้ ดังมีรายละเอียดปรากฏตามสำเนาบทความของจุลสารจดหมายข่าว สขร.ท้ายคำร้องอุทธรณ์ เอกสาร หมายเลข 3

ดังนั้นการขอสถิติจำนวนผู้ที่ต้องขังหรือเคยถูกคุมขังภายในเรือนจำชั่วคราวแขวงถนนนครไชยศรี จึงไม่เป็นการกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ตามมาตรา 15 (1) เพราะข้อมูลดังกล่าวไม่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลหรือข้อมูลทางคดี อันสร้างความเสียหายแก่รัฐหรือเป็นข้อมูลสำคัญอันเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐได้

และเพื่อการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างภาคส่วนต่างๆ เกี่ยวกับข้อมูลที่คลุมเครือภายในเรือนจำชั่วคราวแขวงถนนนครไชยศรี เรือนจำฯ จึงควรเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว

และคำสั่งไม่อนุญาตเปิดเผยข้อมูลสถิติดังกล่าวเป็นการกล่าวอ้างลอยๆ ไม่ได้อ้างเหตุแห่งการไม่อนุญาตไว้อย่างชัดเจน จึงขัดต่อมาตรา 15 วรรคท้าย “คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ แต่ต้องระบุไว้ด้วยว่าที่เปิดเผยไม่ได้เพราะเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใดและเพราะเหตุใด”

ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายข้อมูลข่าวสารฯ สนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ชัดเจน โปร่งใส และรวดเร็ว เพื่อลดปัญหาความขัดแย้ง และยังเป็นความการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องระหว่างประชาชนกับหน่วยงานรัฐ เพื่อให้สังคมเกิดความสงบเรียบร้อย ดังนั้นเรือนจำพิเศษกรุงเทพฯ จึงควรเปิดเผยข้อมูลสถิติดังกล่าว เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของเรือนจำ และลดปัญหาความขัดแย้งหรือความหวาดระแวงของคนในสังคม อันจะถือเป็นการกระทำที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้

2). นอกจากนี้การขอสถิติจำนวนผู้ต้องขังหรือเคยถูกคุมขังภายในเรือนจำชั่วคราวแขวงถนนนครไชยศรี ไม่ถือเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล เมื่อข้อมูลสถิติดังกล่าวไม่เป็นข้อมูลส่วนบุคคล จึงไม่ต้องได้รับความยินยอมจากบุคคลตามมาตรา 11 เนื่องจากไม่ได้เป็นการระบุชื่อของผู้ต้องขังหรือเคยถูกคุมขังเป็นรายบุคคลหรือเป็นกรณีที่จะบอกลักษณะอื่นที่รู้ตัวผู้นั้นได้ อันจะต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลก่อน ตามมาตรา 24

พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้นิยาม “ข้อมูลส่วนบุคคล” ได้อย่างชัดเจนโดยให้ความหมายถึง “ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้นหรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคนหรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย” ดังนั้น ข้อมูลสถิติดังกล่าวจึงจะถือว่าข้อมูลส่วนบุคคลได้ ต้องมีการระบุชื่อของบุคคลหรือเป็นข้อมูลที่สามารถรู้ได้ว่าเป็นของบุคคลใดเท่านั้น

แต่หากที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร เห็นว่าเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ตามมาตรา 24 กำหนดข้อยกเว้นให้เปิดเผยได้ตามอนุมาตรา 4 “หากเป็นการให้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย โดยไม่ระบุชื่อหรือส่วนที่ทำให้รู้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับบุคคลใด” ซึ่งการยื่นขอของคุณย่นายความฯ เพื่อใช้ในการจัดทำรายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชน อันเป็นการยื่นขอข้อมูลสถิติดังกล่าวเพื่อศึกษาวิจัยตามข้อยกเว้นแล้ว ข้อมูลสถิติดังกล่าวเรือนจำพิเศษกรุงเทพฯ จึงสามารถเปิดเผยได้

ข้อ 3. จากเหตุผลที่ได้กล่าวมาแล้ว การขอข้อมูลสถิติจำนวนผู้ต้องขังและผู้เคยถูกคุมขังภายในเรือนจำชั่วคราวแขวงถนนนครไชยศรี ทางเรือนจำพิเศษกรุงเทพฯจึงสามารถเปิดเผยได้ ด้วยเหตุผลดังนี้

1). ไม่เป็นข้อมูลข่าวสารไม่เป็นการกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ตามมาตรา 15 (1) เพราะข้อมูลดังกล่าวไม่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลหรือข้อมูลทางคดี อันสร้างความเสียหายแก่รัฐหรือเป็นข้อมูลสำคัญอันเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ

2). ไม่เป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ตามมาตรา 24 เนื่องจากไม่เป็นการระบุชื่อของผู้ต้องขังหรือเคยถูกคุมขังเป็นรายบุคคลหรือเป็นกรณีที่จะบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้ขังได้ อันจะต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลก่อน

3). กรณีที่หากคณะกรรมการเห็นว่า เป็นข้อมูลส่วนบุคคล ก็สามารถเปิดเผยได้เพราะข้อยกเว้นตามมาตรา 24 (4) ซึ่งเป็นการขอข้อมูลเพื่อศึกษาวิจัย โดยไม่ระบุชื่อหรือส่วนที่ทำให้รู้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับบุคคลใด

ศูนย์ทนายความเพื่อสิทธิมนุษยชน เป็นองค์กรไม่แสวงหากำไร มีวัตถุประสงค์ในการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายและรวบรวมข้อมูลผู้ได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนอันเกี่ยวเนื่องกับการรัฐประหาร จึงขอให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร มีคำสั่งให้เรือนจำพิเศษกรุงเทพฯซึ่งเป็นหน่วยงานรัฐผู้ดูแลข้อมูลทำการเปิดเผยข้อมูลสถิติดังกล่าว เพื่อให้การดำเนินการภายในเรือนจำชั่วคราวแขวงถนนนครไชยศรีเป็นไปด้วยความโปร่งใส ทั้งนี้ข้อมูลสถิติที่ทำการยื่นขอดังกล่าวเป็นข้อมูลสถิติประเภทเดียวกับสถิติจำนวนผู้ต้องขังและผู้คุมภายในเรือนจำพิเศษกรุงเทพฯ ซึ่งทางเรือนจำพิเศษกรุงเทพฯได้เผยแพร่ต่อสาธารณะอยู่แล้ว

ข้าพเจ้าจึงขอใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของ เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ..... ผู้อุทธรณ์

(นางสาวเยาวลักษณ์ อนุพันธ์)